

Samoupravne odnose tudi v zunanjo trgovino

Družbenoekonomski odnosi v zunanji trgovini ne smejo biti odtujeni delavcem v združenem delu. Zato moramo izenačiti ekonomske odnose s tujino s celotnim področjem dinarskega poslovanja in na enak način uveljaviti dohodkovne odnose tudi na področju deviznega poslovanja.

Na posvetovanju o zunanji trgovini, ki ga je pripravil občinski komite zveze komunistov Ljubljana Center, zadnjega marca, v zvezi s pripravami na VIII. kongres ZK Slovenije, so posebno pozornost posvetili povezovanju trgovine s proizvodnjo in obravnavi problemov, ki so se pokazali v dosedanjem uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov tudi v zunanji trgovini.

Udeleženci posvetovanja so predvsem opozorili na nekatere odprta vprašanja z namenom, da bi se dogovorili o nadaljnji dejavnosti zveze komunistov na tem področju. Prav za občino Center, v kateri ima sedež več zunanjetrgovinskih organizacij, preko katerih poteka doberšen del slovenske in jugoslovanske zunanje trgovine je pomembno, da posveti mo preoblikovanju družbenoekonomskih odnosov vso pozornost. To področje je bilo najbolj odtujeno delavcu v združenem delu. Celotna problematika poslovanja s tujino je bila domena upravnih organov, predvsem zveznih upravnih organov, združeno delo pa ni imelo vpliva na devizna sredstva in velikokrat se je v

celotni problematiki zunanje trgovine razpravljalo kot o nečem, kar je strogo zaupno. Seveda pa je bil kot posledica tega, podoben položaj tudi v organizaciji združenega dela, saj so zunanjo trgovino, vprašanje deviznega poslovanja in ekonomskih odnosov s tujino urejevali predvsem poslovodni kadri. Vpliv delavcev, tako kot je predviden z našo samoupravno socialistično družbo, se je na področju zunanje trgovine pričel uveljavljati mnogo kasneje, kot na ostalih področjih družbenoekonomskih odnosov. K temu pa je veliko prispevala tudi nepovezanost med proizvodnjo in trgovino, zaradi česar je prišlo do nekaterih problemov.

Tak razvoj zunanje trgovine je bil zrcalo naših odnosov in posledice so se hitro pokazale tudi v organizaciji zunanjetrgovinske mreže, tako doma kot v tujini, prav tako pa tudi v delu in v organizaciji kadrov, ki so delali na tem področju.

Enostranska usmerjenost Slovenije na tuja tržišča

Slovenija je bila v preteklosti glede ekonomskih odno-

sov s tujino zelo enostransko usmerjena, predvsem na zahodno Evropo, kar se danes kaže v preveliki odvisnosti slovenskega gospodarstva od tega področja. Zato je treba spremeniti naše ekonomske odnose s tujino. Večjo pozornost je treba usmeriti na ostala tržišča, predvsem na države v razvoju in neuvrščene države, pa prekomorske države, med njimi ZDA in Kanado ter Avstralijo, velike možnosti pa se odpirajo tudi na Japonskem in Kitajskem. Vsi podatki kažejo, da je naš največji problem premajhen izvoz v tujino in je pravzaprav tudi ovira ali pa pogoj za naš nadaljnji hitrejši gospodarski razvoj.

Zakon o združenem delu je tudi na tem področju prispeval k spreminjanju položaja. V zadnjem času je dejavnost vseh odgovornih sil pri urejanju organizacije zunanje trgovinske mreže, kadrov pri urejanju odnosov med proizvodnjo in trgovino in medsebojnega povezovanja tako doma kot v tujini že dala otipljive rezultate. S sprejemom osnovnih zakonskih predpisov v skupščini, ki na novo urejajo težnje ekonomskih odnosov s tujino, je dana možnost, da se postopno uveljavlja večji vpliv delavca v temeljni organizaciji združenega dela in da se pričnejo uveljavljati samoupravni socialistični odnosi tudi na področju ekonomskih odnosov s tujino.

S temi zakoni je devizno poslovanje izenačeno s celotnim področjem dinarskega poslovanja, kar omogoča, da se bodo dohodkovni odnosi začeli uveljavljati na področju deviznega poslovanja, tako kot so se uveljavili na področju dinarskega poslovanja, pa tudi devizni prihodek se bo izenačil z dinarskim prihodkom. Sedaj je jasno, da pripada tudi devizni prihodek tisti temeljni organizaciji združenega dela, ki je sodelovala pri ustvarjanju vrednosti in bodo o njem odločali delavci v TOZD.

Organizacija in naloge pri urejanju ekonomskih odnosov s tujino

Da bi uveljavili nove družbenoekonomske odnose tudi na področju zunanje trgovine, je treba urejevati vprašanja, ki zadevajo devizno poslovanje

in pa nov statut republik in pokrajin, ki so odgovorne za svoj plačilni bilančni položaj. Zato smo v republikah oblikovali samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, v katerih združeno delo s sporazumevanjem in dogovarjanjem rešuje vprašanja na tem področju. Nedvomno moramo iskati nove, učinkovitejše mehanizme dogovarjanja, da ne bi prihajalo pri dogovarjanju do zastojev ali pa do raznih drugih nepravilnosti. Na tem področju smo v Sloveniji že veliko storili in smo v nekaterih primerih in posameznih rešitvah imeli pred ostalimi republikami in pokrajinama. V okviru tega pa je treba rešiti tudi vprašanja naše organiziranosti, nastopa doma in v tujini in usklajevanja tega dela ter vrsto drugih vprašanj. Pomembno vlogo na tem področju bodo imele sekcije pri Gospodarski zbornici Jugoslavije. V njih se bodo včlanile vse OZD, ki imajo ekonomske odnose s posamezno državo ali skupino držav in usklajevale svoje delo. V skladu s tem bodo v tujini za posamezno državo oblikovana skupna predstavništva. Še vedno ostajajo odprta nekatera vprašanja in prizadevati si bo treba, da jih hitro rešimo.

Najpomembnejši so kadri

Če želimo uspešno nastopati v tujini in povečati naš izvoz, moramo rešiti tudi vprašanje kadrov, ki je pri nas, v Sloveniji, precej pereče. Prav zaradi tega se je razprava v dobršni meri usmerila na vprašanje zunanjetrgovinskih kadrov, odnosov v zunanjetrgovinski mreži in njeni organiziranosti. V samoupravnih splošnih aktih v OZD, ki urejujejo zunanjetrgovinsko poslovanje bi morali zagotoviti, da so kadri, ki odhajajo v tujino kvalitetni in to ne samo na strokovnem področju, temveč da so to tisti delavci, ki aktivno delujejo na področju uveljavljanja socialističnih samoupravnih odnosov. Nedvomno je te delavce treba oborožiti tudi z dobrimi podatki o naši družbi, problemih, ki se pojavljajo pri nas in načrtani usmeritvi, saj prav ti često prihajajo v stik z drugimi družbenopolitičnimi sistemi in torej tudi nasprotnimi

mnenji. Zato bi morali ti delavci poznati temelje socialistične samoupravne družbe in naše družbenoekonomske odnose. V vsaki organizaciji združenega dela bi morali, tako kot sprejemajo plan razvoja zunanjetrgovinske mreže, s samoupravnimi sporazumi opredeliti tudi odgovornost zunanjetrgovinskih kadrov, planirati njihov razvoj in potrebe po teh kadrih ter urediti medsebojne odnose, tako kot določa zakon o združenem delu.

Gospodarska zbornica Slovenije je nosilec razvoja zunanjetrgovinske mreže. Ustanovili smo tudi poseben koordinacijski odbor pri izvršnem svetu, tako kot so to storili tudi v drugih republikah, ki imajo nalogo spremljati položaj družbenoekonomskih odnosov v zunanji trgovini. Glede na to, da je dokument o nadaljnjem razvoju zunanje trgovine, ki ga v sodelovanju z delavci pripravlja GZS, izredno obširno delo, ki bo osnova za razprave v skupščini SRS, bi morali že sedaj pristopiti k predregistraciji zunanjetrgovinske mreže, ne da bi čakali na dokončne odločitve. Toda ob tem se je treba zavedati, da moramo sedaj ustvarjati take družbenoekonomske odnose na področju zunanje trgovine, kot jih zahteva samoupravna socialistična družba. Pri smotrnem usmerjanju in uresničevanju ciljev razvoja ekonomskih odnosov s tujino pa bi morali upoštevati predvsem racionalnost in učinkovitost naše mreže predstavništev v tujini ter zagotoviti tako usmerjenost, ki bi omogočila večji izvoz in manjšo uvozno odvisnost od posameznih področij. Nedvomno je treba v teh snovanjih upoštevati tudi razvoj celotne trgovinske mreže v Jugoslaviji in se vključiti v njen razvoj, tako da zagotovimo ustrezno mesto v slovenskem gospodarstvu tudi v zunanjetrgovinski mreži Jugoslavije.

Če želimo doseči večjo učinkovitost naših predstavništev v tujini, mreže ne smemo drobiti, kot je bil pogosto primer sedaj, temveč jo je treba predvsem koncentrirati in specializirati. Izogibati se moramo pogostim napakam v preteklosti, da je vsak delal vse in prodajal ter zastopal, še

Zofki Kvedrovi v spomin

Ob 100-letnici rojstva Zofke Kvedrove je bila v soboto, 22. aprila, pred njeno rojstno hišo v ulici Moše Pijade 22, krajša spominska slovesnost. O življenju in delu pisateljice, pedagoginje in revolucionarke je govoril Ivan Potrč in položil venec pred spominsko ploščo. Prisostvovali so predstavniki RK SZDL, OK SZDL in družbenopolitični delavci KS Ajdovščina ter pionirji osnovne šole Toneta Čufarja.

(foto: M. Švabič)